

תלקיט ללימוד סנכרוני

הלכה

הנהגת האדם בחיי יום יום

12 שנות לימוד

אנו רואים בקיום טוהר הבחינות משימה חינוכית, ערכית ומוסרית, שהמערכת כולה נקראת להיערך להצלחתה.

באחריות הנבחן/ הנבחנת לשמור על טוהר הבחינות בהתאם לכללים ולהנחיות בעל פה ובכתב על גבי שאלון הבחינה ועל ידי אחראי/ת הבחינה.

- כל הזכויות שמורות למשרד החינוך -

מבנה התלקיט ומפתח הערכה:

8 יחידות בחינה

יחידה – 1 השכמת האדם

יחידה – 2 הלכות קריאת שמע

יחידה – 3 מדות שירגיל בהם האדם את עצמו

יחידה – 4 דיני קידוש והסעודות בלילה וביום

יחידה – 5 הלכות כשרות הכלים והמאכלים

יחידה – 6 הלכות סעודה

יחידה – 7 שבת - הלכות בורר

יחידה – 8 מבחן מסכם

כל 8 החלקים בתלקיט הם חובה.

מפתח הערכה:

יחידה 1-.....10 נקודות

יחידה 2-.....15 נקודות

יחידה 3-.....10 נקודות

יחידה 4-.....10 נקודות

יחידה 5-.....10 נקודות

יחידה 6-.....10 נקודות

יחידה 7-.....15 נקודות

יחידה 8-מבחן מסכם.....20 נקודות

סה"כ לכל חלקי התלקיט.....100 נקודות

יחידה 1הלכות השכמת הבוקר

סימן א'

מקורות

- א. "שויתי ה' לנגדי תמיד" - הוא כלל גדול בתורה ובמעלות הצדיקים... כי אין ישיבת האדם ותנועתו ועסקיו והוא לבדו בביתו, ... כמו בהיותו לפני מלך גדול". (סימן א סעיף א)
- ב. "יהודה בן תימא אומר: הוי עז כנמר וקל כנשר ורץ כצבי וגבור כארי לעשות רצון אביך שבשמים." משנה מסכת אבות פרק ה משנה כ
- ג. "לכן צריך האדם להתגבר כארי לעמוד בבוקר לעבודת בוראו. ואף אם ישיאנו יצרו בחורף לאמר איך תעמוד בבקר כי הקור גדול או ישיאנו בקיץ לאמר איך תעמוד ממטתך ועדיין לא שבעת משנתך, התגבר עליו לקום שתהא אתה מעורר השחר ולא יהא הוא מעירך כמו שאמר דוד עליו השלום: "עורה כבודי עורה הנבל וכנור אעירה שחר" - אני מעיר השחר ואין השחר מעיר אותי." טור אורח חיים סימן א

1. א. הסבר בלשונך את הפסוק: "שויתי ה' לנגדי תמיד"?

ב. מדוע לפי הכתוב בהלכה זו, הזכרון וההבנה של "שויתי ה' לנגדי תמיד", משנה את התנהגותו של האדם בכל רגע ורגע? (תוכל להיעזר במשל המופיע בהלכה)

ג. תן דוגמא מהחיים שלך או של משהוא אחר, להתנהגות שונה של אדם הנמצא בנוכחות אדם מכובד, מאשר התנהגותו של אותו אדם, כאשר הוא נמצא לבדו?

2. א. מהי המטרה של האדם בחיים לפי רבי יהודה בן תימא? (מקור ב')

ב. באר בלשונך כיצד על האדם להתנהג בקומו על פי דברי רבי יהודה בן תימא? (מקור ג')

3. **תאר** את השפעת הקור בחורף או החום בקיץ עבור האדם כשהוא צריך להשכים בבוקר? (מקור ג')

---

4. **צטט** את הפסוק מתהילים המוזכר בהלכה ומה למדים ממנו? (מקור ג')

”שיויתי ה' לנגדי תמיד”

”יתגבר כארי לעמוד בבוקר לעבודת בוראו שיהא הוא מעורר השחר.”

קיצור שולחן ערוך, סימן א,

- מה אתה למד מכך שהקצור שולחן ערוך פתח את ספרו בהלכות אלו ?

א. מהן שתי הדוגמאות המובאות בהלכה המעידות על מכשולים שמקשים על האדם להתעורר מוקדם בבוקר?

ב. **כתוב** שתי דוגמאות נוספות משלך לדברים שמקשים על האדם להשכים מוקדם בבוקר!

יחידה 2

הלכות קריאת שמע

סימן י"ז

מקורות

- א. התחלת זמן קריאת שמע של שחרית הוא כמו זמן תפילין. ונמשך זמנה עד רביעית היום, בין שהיום ארוך, בין שהוא קצר. ונחשב היום מן עלות השחר עד צאת הכוכבים.
- ב. ומצווה מן המובחר לקרות כותיקים (המחבבים את המצוות), שהיו מכוונים לקרותה מעט קודם הנץ החמה, כדי שיסיים קריאת שמע וברכותיה עם הנץ החמה, ויסמוך לה התפילה. ומי שיוכל לכווין לעשות כן, שכרו מרובה מאד.
- ג. ועל כל פנים צריכין לזוהר מאוד שלא לאחר הזמן מרביעית היום, ובפרט בימות הקיץ, כשהיום ארוך. במדינתנו לפעמים סוף הזמן הוא קודם השעה השביעית.
- ד. ומכל מקום בדיעבד אם עבר הזמן, מותר לקרות קריאת שמע עם ברכותיה עד שליש היום. אבל לאחר שליש היום, אסור לומר הברכות, אלא אומר קריאת שמע לבד, ואפילו כל היום.
(ויש אומרים דגם הברכות יכול לומר כל היום)

1. הסבר את המושגים הבאים המוזכרים בהלכה זו

- א. עלות השחר _____
- ב. נץ החמה _____
- ג. וותיקים _____
- ד. שקיעת החמה _____
- ה. צאת הכוכבים _____

"התחלת זמן קריאת שמע של שחרית כמו זמן תפילין"

ציין מתי הוא זמן התחלת הנחת תפילין?

האם זה מתאים לאחד הזמנים בשאלה קודמת?

---

2. שעות זמניות

פעם לאנשים לא היו שעונים, כדי לדעת מה השעה הם היו מסתכלים על השמים, ולפי השמש, הירח הם ידעו לקבוע את הזמן.
למשל אדם היה קובע עם חברו להיפגש בזמן השקיעה, או כאשר השמש באמצע השמיים.
כאשר רצו לדייק יותר היו מחלקים את היום ל-12 חלקים.
היום נחשב הזמן מהנץ החמה עד השקיעה גר"א, ולשיטת מג"א מעלות השחר עד צאת הכוכבים
כל חלק מתוך ה-12 נקרא "שעה זמנית".
לא ניתן לראות בצורה ברורה את השעה לפי השמש.
לשם כך השתמשו לפעמים בשעון שמש!
השעון מראה את הזמן לפי הצל שהשמש יוצרת על גבי המשטח.
האורך של שעה זמנית משתנה בין החורף לקיץ.
בחורף הזמן בין הזריחה לשקיעה הולך ומתקצר ולכן כל שעה זמנית מתקצרת כל יום.
בקיץ הזמן בין הזריחה לשקיעה הולך ומתארך ולכן גם כל שעה זמנית מתארכת כל יום.
זאת אומרת:
ששעה זמנית לא שווה באורכה לשעה "רגילה" בדרך כלל. (חוץ מיזמיים בשנה).

1. לפי איזה שעות קובעים את זמני התפילות וקריאת שמע?

---

2. **קרא בעיון את ההקדמה וחשב:**

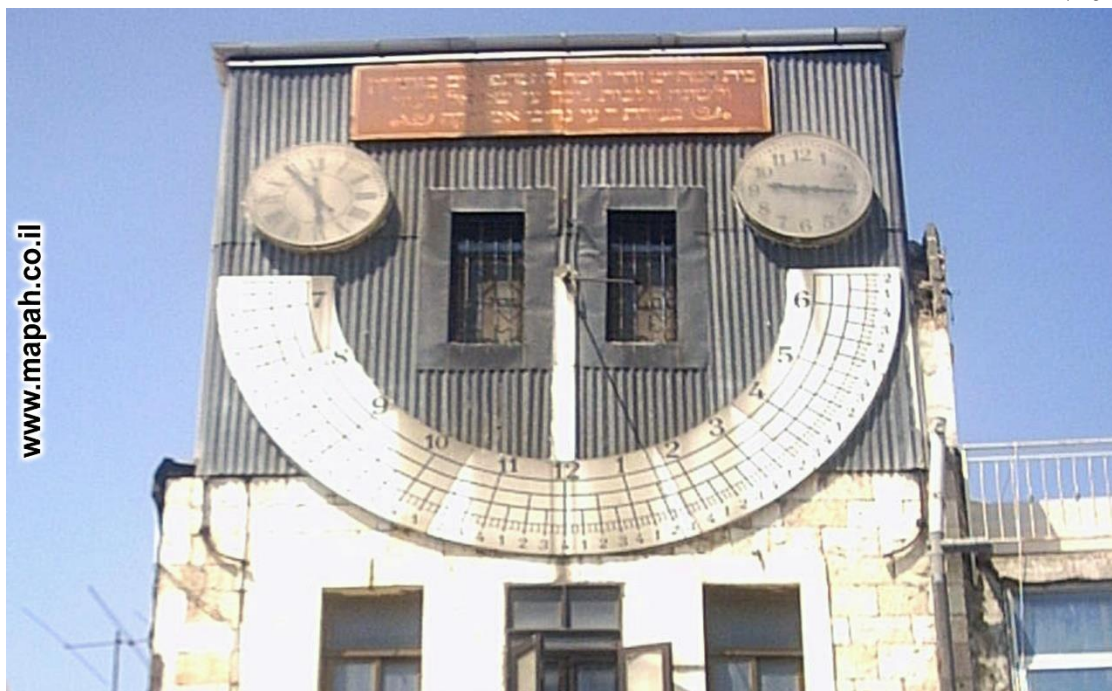
אם הנץ החמה בשעה חמש בבוקר לפי השעון שלנו ושקיעת החמה בשבע בערב.

א. כמה דקות היא כל שעה זמנית? _____

ב. באיזה שעה רביעית היום? _____

ג. באיזה שעה שליש היום? _____

ד. באיזה שעה חצות היום? _____

3. כתוב מה ידוע לך על תמונה זו וכיצד זה קשור למה שלמדת?

למד היטב את הסעיפים הבאים וענה על השאלות הבאות

א.

קודם קריאת שמע, כשאומר "והביאנו" וכו', נוטל את הציצית בידו, ואוחזן בשעת קריאת שמע ביד שמאל בין קמיצה לזרת כנגד ליבו. וכשמגיע ל"ויאמר", שהיא פרשת ציצית, אוחזן גם בימינו. וכשאומר "וראיתם אותי", נותנם על העיניים, ומסתכל בהם ונושקן. ונוהגין שבכל פעם שאומר תיבת "ציצית", נושקן. ואוחזן עד "ונחמדים לעד", שאז נושקן ומניחן מידי.

ב.

באמרו "אני ה' אלהיכם", יאמר מיד גם תיבת "אמת", שלא להפסיק ביניהם. וגם השליח צבור אומר כן, וחוזר ואומר: "ה' אלהיכם אמת". וכיון כל אחד לשמוע שלוש תיבות אלו מפי השליח צבור, כי באלו שלוש תיבות נשלמו רמ"ח תיבות בקריאת שמע, כנגד רמ"ח איברים שבאדם.

ומתחילין אחר כך "ויציב", אבל אסור לומר עוד הפעם "אמת".

ומי שמתפלל ביחידות, יאמר קודם קריאת שמע: "אל מלך נאמן", להשלים בשלוש תיבות אלו מניין

רמ"ח.

ט.

אם הפסיק באמצע קריאת שמע (דהיינו מן שמע ישראל עד על הארץ) מחמת אונס, שהיה מכרח לעשות צרכיו, או שנמצא צואה בבית: אם שהה משך זמן, שהיה הוא יכול לומר כל קריאת שמע, צריך לחזור לתחילת קריאת שמע.

י.

קרא קריאת שמע, ונכנס לבית הכנסת ומצא ציבור שקורין קריאת שמע, צריך לקרות עמהם כל קריאת שמע, שלא יראה כאילו אינו רוצה לקבל עול מלכות שמים עם חבריו; ויקבל שכר כקורא בתורה. והוא הדין אם הוא בבית הכנסת, ואומר דברי תחנונים או פסוקים, במקום שרשאי להפסיק וכן שאר דברים שהציבור אומרים, כגון "תהלה לדוד" ו"עלינו" וכדומה, ואפילו פיוטים, אומר עמהם, ואל יפרוש את עצמו מן הציבור.

ואם הוא עדיין לא קרא קריאת שמע, קורא גם כן עם הציבור, אבל צריך שיתכוין שלא לצאת ידי חובתו, כדי שיקרא אחר כך עם הברכות. וכן שאר דברים שהציבור אומרים, כגון "תהלה לדוד" ו"עלינו" וכדומה, ואפילו פיוטים, אומר עמהם, ואל יפרוש את עצמו מן הציבור.

4. קריאת שמע וברכותיה

א. **מתי מצווה מן המובחר לקרוא קריאת שמע, ומה הטעם?**

ב. **עד מתי קורא קריאת שמע בברכותיה וממתי לא?**

---

5. א. דוד נכנס לבית הכנסת וראה שכל הקהל קורא "שמע ישראל". **מה צריך דוד לעשות?**

ב. אם דוד נמצא באמצע "פסוקי דזמרא", **מה יעשה דוד במקרה הנ"ל?**

ג. **מה הדין אם עוד לא קרא קריאת שמע?**

יחידה 3

מדות שירגיל בהם האדם את עצמו

סימן כ"ט

א.

האנשים חלוקין הם בדעותיהם (פרוש: בטבעיהם).
יש אדם, שהוא בעל חמה וכועס תמיד; ויש אדם, שדעתו מיושבת עליו ואינו כועס כלל, או שהוא כועס פעם אחת בהרבה שנים. יש אדם, שהוא גבה לב ביותר; ויש שהוא שפל רוח ביותר.
יש שהוא בעל תאוה – לא תשבע נפשו מהלך בתאוה; ויש שהוא בעל לב טהור ולא יתאוה אפלו לדברים מעטים, שהגוף צריך להם.
יש בעל נפש רחבה, שלא תשבע נפשו מכל ממון שבעולם, כענין שנאמר: אהב כסף לא ישבע כסף; ויש מקצר נפשו, ודי לו אפילו דבר מעט, שלא יספיק לו, ולא ירדוף להשיג די צרכו.
יש שהוא מסגף עצמו ברעב וקובץ על ידו, ומה שהוא אוכל משלו אוכלו בצער; ויש שהוא מפזר כל ממונו. וכן כל המדות והדעות, כגון מהולל ואונן, כילי ושוע, אכזר ורחמן, רך לב ואמיץ לבב, וכיוצא בהן.

1. א. קרא היטב את ההלכה והסבר מדוע עבודת המידות אינה שווה אצל כל אדם?

ב.

הדרך הטוב והישר הוא, שירגיל האדם את עצמו ללכת בדרך אמצעי. לא יתאוה אלא לדברים, שהגוף צריך להם ואי אפשר לחיות זולתן, כענין שנאמר: צדיק אוכל לשובע נפשו. וכן לא יהיה עמל בעסקיו, אלא להשיג דבר, שצריך לו לחיי שעה, כענין שנאמר: טוב מעט לצדיק. ולא יקפוץ ידיו ביותר, וגם לא יפזר ממונו, אלא יתן צדקה כפי מסת ידו ומלוה כראוי למי שצריך. ולא יהא מהולל ושוחק ולא עצב ואונן, אלא שמח כל ימיו בנחת, בסבר פנים יפות. וכן בשאר רוב המדות – מי שהולך בדרך האמצעי נקרא חכם.

ב. הסבר על פי סעיף זה מה הדרך הראויה להנהגת האדם במדותיו?

ג. מהי דרך האמצע ביחס לאכילה ושתייה, הבא דוגמא לתשובתך? (עיין בסעיף ז')

ג.

אך הגאווה היא מידה רעה מאוד, ואסור לאדם לנהוג בה אפילו במועט, אלא ירגיל את עצמו להיות שפל רוח, כמו שציוו חז"ל: "מאוד מאוד הוי שפל רוח". ואיך תרגיל את עצמך להיות עניו ושפל רוח? כל דבריך יהיו בנחת, ראשך כפוף, עיניך יביטו למטה, וליבך למעלה. וכל אדם יהא חשוב בעיניך שהוא גדול ממך. אם הוא תלמיד חכם יותר ממך, הרי אתה מחוייב לכבדו. וכן אם הוא עשיר ממך, גם כן אתה מחוייב לכבדו, כדמצינו: רבי היה מכבד עשירים. ותחשוב בהיות כי השם יתברך נתן לו עושר, מסתמא ראוי הוא לכך. ואם הוא קטן ממך בחכמה או בעושר, תחשוב כי הוא יותר צדיק ממך, כי הוא אם עובר איזה עבירה – נחשב כשוגג ואנוס, ואתה אם עברת עבירה – אתה מזיד. אם כה תחשוב תמיד, לא תוכל להתגאות, וטוב לך.

ד.

וכן הכעס היא מידה רעה מאוד, וראוי לאדם להתרחק ממנה מאוד. וירגיל את עצמו שלא יכעוס אפילו על דבר שראוי לכעוס. ואם צריך להטיל אימה על בניו ובני ביתו, יראה עצמו בפניהם שהוא כועס, כדי ליסרם, ותהא דעתו מיושבת בינו לבין עצמו. אמר ליה אליהו לרב יהודה אחוה דרב סלא חסידא: לא תרתח ולא תחטי (לא תכעוס, שמתוך הכעס אתה בא לידי חטא); לא תרווי (לא תשתכר ביינן) ולא תחטי. עוד אמרו רז"ל: כל הכועס כאילו עובד עבודה זרה, וכל מיני גיהנם שולטין בו, שנאמר: "הסר כעס מלבך והעבר רעה מבשרך", ואין רעה אלא גיהנם, שנאמר: "וגם רשע ליום רעה". בעלי כעס, אין חייהם חיים. לפיכך ציוו להתרחק מן הכעס, עד שינהיג עצמו שלא ירגיש אפילו לדברים המכעיסים. וזו היא דרך הטובה. ודרך הצדיקים – שהן עלובין ואינם עלובין, שומעין חרפתם ואינן משיבין, עושין מאהבה ושמחים ביסורים, עליהם הכתוב אומר: "ואוהביו כצאת השמש בגבורתו".

2. א. **הסבר** את השוני בין כל המידות למידת הגאווה והכעס?

ב. **תאר** את הדרך לתקון מידת הגאווה על פי המובא בסעיף ג'?

ג. **הסבר בלשונך** מדוע הכועס דומה למי שעובד עבודה זרה?

3. הזכר במקרה אחד בו כעסת על חבר. כתוב מה הוביל אותך לכעוס, ומה התהליך הפנימי שעשית עם עצמך כדי להעביר את כעסך על החבר?

ד.

אסור לאדם לבקש דין מן השמים על חברו שעשה לו רעה. ודוקא בדאית ליה דיינא בארעא. וכל הצועק על חברו הוא נענש תחלה. וי"א דאפילו לית ליה דיינא בארעא, אסור לצעוק עליו אלא אם כן הודיעו תחלה.

4. א. הסבר את המילים המודגשות?

ב. מה מוטל על האדם לעשות כשחברו עשה לו רעה?

יחידה 4

דיני הקדוש והסעודות בלילה וביום

סימן ע"ז

א. כיצד מקיימים מצוות קדוש בשבת מן התורה ומה הוסיפו חכמים?

ב. משפחת כהן היו מוכנים לשבת כמה שעות לפני השקיעה והיו עייפים מאד האב

החליט לקבל שבת מוקדם לפני השקיעה, האם יכולים להתפלל ולקדש ולאכול לפני השקיעה?

פרט כיצד עליהם לנהוג ע"פ ההלכה התייחס בתשובתך:

תפילת ערבית _____

_____

קידוש _____

_____

סעודה _____

_____

ג. דוד עובד במד"א קיבל קריאה בכניסת השבת לטפל בארוע רב נפגעים תוך כדי פעילות אכל ושתה .

לקראת חצות נזכר שלא קידש ורצה לקדש . אך אז נזכר שיש לו רק כוס אחת לקידוש , ואמר שבעצם

אין לו כעת חיוב לקידוש , וישמור את הכוס לקידוש למחרת האם יכול להמשיך לאכול

מה דעת ההלכה ומדוע ?

_____

_____

_____

ד. משפחת לוי נסעו לשבת חתן והשאירו בביתם את הילדים בנות גדולות ובנים קטנים , בליל שבת

הבת הגדולה רצתה לעשות קידוש ואחותה העירה לה שאין צורך לקדש , משום שאנו פטורות

מקידוש כי זו מצוות עשה שהזמן גרמא אך האחות הגדולה טענה שאביה אמר שצריך לקדש .

מי מהם צודקת ומדוע ?

_____

_____

_____

ה. דוד קידש על היין בסעודת השבת בביתו . באמצע הסעודה רצה לשתות יין . שכנו משה הציע שיביא מביתו בקבוק יין טוב יותר . ואכן שכנו הביא יין נוסף . הם מזגו מן היין החדש, אם כי דוד מזג מן היין האחר שהיה מונח על השולחן בשעת הקידוש . בנו של דוד העיר להם , שהם היו צריכים לברך שוב את ברכת הגפן, **עיין בסעיף י"א וי"ב וכתוב מה ההלכה?**

ו. יוסף איש צדיק ורב חסד , לאחר תפילת ערבית רץ לביתו ועושה קידוש לבני ביתו , שותה מעט מן היין , ורץ לשכנתו האלמנה לקדש לה . אך לצערו איחר מעט והיא כבר קידשה לעצמה . התעכב אצלה מעט , ואכל עוגה ושר מעט שירי שבת . לאחר מכן המשיך לבית האבות הסמוך , שבו מקדשים על הפת . על כן הוא מקדש להם על הפת ולאחר מכן נוטל ידים לכולם , כולל לעצמו מאכיל אותם ואוכל איתם סעודה קלה , שכן אחרת לא יוכל לקדש להם .

פרט בכל שלב האם יוסף נהג כהלכה?

ז. **מדוע החלות צריכים להיות מכוסות בשעת הברכה?**

ח. **אלו מאכלים צריך לאכול בסעודה שלישית?**

ט. **עד מתי זמן קריאת פרשת השבוע שניים מקרא ואחד תרגום?**

יחידה 5

הלכות כשרות הכלים והמאכלים

סימן ל"ז - ל"ח

1. איזה כלים צריך לטבול לפני השימוש, מדוע?

---

2. לפניך סוגי כלים ציין איזה סוג צריך טבילה ואיזה לא, והאם מברך?

- א. כלי עץ _____
- ב. כלי מתכת _____
- ג. כלי זכוכית _____
- ד. כלי חרס _____
- ה. כלי עץ שמשולב בהם מתכת _____
- ו. כלים מפלסטיק _____
- ז. כלי פורצלן _____

3. קנקן זכוכית שמוזגים בו שתיה, האם צריך טבילה ומדוע?

---

4. האם מותר לטבול כלים בשבת, ומה יעשה אם שכח?

---

5. ציין שני כללים שעל פיהם קובעים איזה דברים יש בהם משום בישולי נכרים?

---

6. הבא 2 דוגמאות של מאכלים שאין בהם בישולי נכרים והסבר מדוע על פי הכללים בשאלה קודמת?

יהודי שנתן לגוי לאפות לו פת, באיזה אופן הפת מותרת באכילה?

חלב שחלבו נכרי באיזה אופן מותר לשתותו ומתי אסור?

יחידה 6

הלכות סעודה

סימן מ"ב – מ"ד

1. **כתוב 3** הנהגות של דרך ארץ בשעת הסעודה?

---

2. **מדוע** אין לשוחח בשעת הסעודה והקורא על השלחן מתוך ספר **ממה** עליו להזהר?

---

3. **האם** מותר להשתמש בפת לא לצורך אכילה?(פרט)

---

4. יצא מהבית באמצע סעודתו **מה עליו לעשות**, ובאיזה אופן נהגו להתיר?

---

5. **הבא שתי דוגמאות** להיסח הדעת באמצע הסעודה, והאם צריך ליטול ידיו שוב?

---

6. מה הסיבה שלא מסירים את המפה והלחם מהשלחן לפני ברכת המזון? (2)

---

7. מדוע מסירים את הסכינים מהשלחן בשעת ברכת המזון, ומה הדין בשבת?

---

8. כמה לחם צריך לאכול ויצטרך לברך ברכת המזון?

---

9. כיצד הדרך הראויה לברך ברכת המזון?

יחידה 7

מלאכת בורר סימן פ'

סעיף טו

אכל המערב עם פסלת, מתר לברור את האכל מתוך הפסלת, אבל לא את הפסלת מתוך האכל. וגם את האכל, אסור לברור על ידי כלי, אלא דוקא ביד. ודוקא מה שהוא צריך לאכול מיד. ואפלו במאכלים - שאין בהם פסולת שרוצים לברור מה שיאכלו עתה ממה שישאירו, צריכין לזהר לברור מה שרוצים לאכול עתה, ולא לברור מה שרוצים להניח. כי מה שרוצים לאכול עתה, חשוב אוכל. ומה שרוצים להניח, חשוב פסלת. אפלו לקלוף שום או בצלים ולהניחם, אסור משום בורר, ואינו מתר לקלוף אלא מה שצריכין לאכול מיד, והקלפה העליונה שעל השום המסבבת כל החלקים, יש לאסור להסירה אפלו לצרף אכילה מיד, משום דהוי מפרק, תולדה דדישה - פרי מגדים סימן שי"ט. אשל אברהם סעיף קטן ח' הניח בצריך עיון.

סעיף טז

אפלו במדי דלאו בר אכילה שניד אסור ברירה, כגון בכלים וכיוצא בהם דמה שהוא רוצה להשתמש בו עתה, הוי כמו אכל, והשאר הוי כמו פסלת.

סעיף יז

אין לסנין שום משקה, כי יש בזה כמה חלוקי דינים. אבל מתר לשתות על ידי מפה, דלא שניד בורר אלא במתקן הענין קדם אכילה או שתיה. אבל בענין זה, אינו אלא מעכב את הפסלת שלא תכנס לתוך פיו. ומכל מקום לשתות מים כד על ידי מפה, יש אוסרין משום כבוס. ויש להקל בשעת הדחק כשאין לו מים נקיים לשתות. ומכל מקום לא ישתה דרך בית-יד מן הכתנת שלו, דבזה אכא למיחש טפי, שמא יסחט.

סעיף יח

משקה הקפה שיש בתחתיתו הקפה ממש שהוא הפסלת, וכן שאר משקה שיש בתחתיתו שמרים או שאר פסלת כשמערין אותו, צריכין לזהר שלא לערות כל הצלול, אלא ישאיר מעט אצל הפסלת. וחלב שהעמד אסור לקלוט מה שלמעלה הנקרא שמנת - סמעטין, רק מה שצריך לאכול עתה וגם בזה יזהר שלא יקח הכל, רק ישאיר קצת על החלב התחתון.

סעיף יט

אם נפל זבוב וכדומה לתוך המאכל או המשקה, לא יסיר את הזבוב לבדו, אלא יקח גם קצת מהמאכל או מהמשקה ויזרק עמו.

1. כתוב בלשונך הגדרה כוללת למלאכת בורר האסורה מן התורה בשבת.

2. ברירה דרך אכילה מותרת, מהם שלשת התנאים המחשיבים זאת כיברירה דרך אכילה?

3. **האם יש איסור בורר בשני מיני מאכלים, באיזה אופן והסבר מדוע?**

לפניך 7 מקרים, ענה על פי מה שלמדת מה הדין בכל אחד מהמקרים:

א. שקדים ואגוזים המעורבים בצלחת ורוצה לאכול את השקדים, **האם** מותר להוציא את האגוזים לצלחת אחרת, **מדוע?**

ב. הגישו לדוד סלט ירקות ואינו אוהב את הבצל שבסלט, **כיצד יאכל?**

ג. **האם מותר** להפריד את גרעיני התירס שבקופסת שימורים מהנוזלים ?

ד. בסעודת שבת הגישו קערה ובה נתחי דג אמנון ועליהם סרדינים, דוד רוצה לקחת מהדג, **האם יש כאן איסור בורר, מדוע?**

ה. דוד רוצה לאכול את מנת הדג אך נתקל בהרבה עצמות ורוצה להפרידם מהדג, **כיצד ינהג?**

ו. בצלחת המרק היו חתיכות קטנות של עוף וירקות, **האם** יכול להוציאם כדי לשתות מרק צלול?

ז. קליפת ביצה שנמצאה בסלט ביצים, **באיזה אופן** יוכל להוציאה?

יחידה 8

מבחן מסכם

כל תשובה 4 נקודות

1. כתוב מה נוהגים לעשות כשמגיעים למילים אלו בק"ש וברכותיה:

א. "והביאנו" _____

ב. "וקשרתם לאות על ידך" _____

ג. "והיו לטוטפות בין עיניך" _____

ד. "וראיתם אותו" _____

ה. "ציצית" _____

ו. "ונחמדים לעד" _____

2. כתוב בקצרה איזה הלכות או הנהגות נלמדות מהפסוקים הבאים:

א. ובו תדבק _____

ב. ואהבת לרעך כמוך _____

ג. לא תשנא את אחיך בלבך _____

ד. הוכח תוכיח את עמיתך _____

ה. כל אלמנה ויתום לא תענון _____

ו. והייתם נקיים מה' ומישראל _____

ז. לא תונו איש את עמיתו _____

3. כתוב מה הטעם לחיוב הגעלת כלים ומה הטעם לטבילת כלים?

_____

_____

_____

4. יוסף גידל בביתו כבשים ותרנגולים, יום אחד התיישב לאכול ולשתות יחד עם אביו, ואביו אמר לו

לשתות אתה יכול אבל "אתה עלול לעבור איסור אם תאכל כעת" לאיזה איסור התכוון האב ומה

ההבדל בין אכילה לשתיה?

_____

_____

_____

5. בורר דרך אכילה מותר בשבת, ציין מהם שלושת התנאים לבורר דרך אכילה?

---

6. הסבר את המושג קידוש במקום סעודה ?

---

7. באיזה יין מקדשים לכתחילה, והאם יכול לקדש עם משקאות חריפים שאינם יין?

בהצלחה